

DOTKNIONY (29) *part praet pass pf*

dotkniony (17), **dotknion** (4), dotkniony *a.* dotknion (8); dotknion *BielKron, RejPos, KochPs, GosłCast.*

Oba o jasne.

sg m N dotkniony (11), dotknion (2); -ony (2), -(o)ny (9); -on (1), -(o)n (1); (*attrib*) -ony (1); (*praed*) -ony (6), -on (2); -ony *SkarŻyw, Calep, CzahTr* (2); -on *KochPs*; -ony: on *RejPos* (2 : 1). $\diamond$ *f N* dotknioną (2), dotkniona (1), dotknion(a) (1); (*praed*) -ą (2) *RejZwierc, SkarJedn*; -a (1) *GosłCast*. $\diamond$ *G* dotknion(e)j (1). $\diamond$ *n N* (*praed*) dotknion(e) (1) *RejZwierc*, dotkniono (1) *BielKron*. $\diamond$ *L* dotknionym (1). $\diamond$ *pl N m pers* dotknieni (2). *subst* (*praed*) dotknioné (3); -é (1), -(e) (2). $\diamond$ *G* dotknionych (1). $\diamond$ *D* dotknionym (1). $\diamond$ *I m* dotknion(e)mi (1).

Sł stp notuje s.v. dotknąć (się), Cn brak, Linde XVI – XVII w. s.v. dotknąć.

1. *Dotknięty, poruszony (o zetknięciu fizycznym); contactus, tactus Mącz, Calep* (6) : Tactus, Rulfzony/ dotkniony/ też vderzony *Mącz* 439d, 440a; Oniscus – Stonog robak ktori dotknioni zwinie fie iakobi nieziwi. *Calep* [730]b, 253a, 262b, 1046b.

2. *Dostępny zmysłowi dotyku, dający się dotknąć* (4) : Oto czárcie bédziefz podeptan/ bo słowo niewidome bédzye dotkniono. *BielKron* 132v.

Szereg: »dotkniony i śmiertelny« (1): yfz cryftus fyą narodzył wczyele dotknyonym {y} fzymyertelnym *PatKaz I* 14.

»dotkniony i (albo) widomy« [*szyk 1 : 1*] (2): Bo ácz żadna dufzá ćirpyeć nie może od żadney rzeczy dotknoney álbo widomey *RejPos* 128; *RejZwierc* 197v.

3. *Poruszony moralnie, natchniony* (2) : Lotr ieden [...] ktory wifiał ná práwicy iego/ [...] bédąc dotkniony z miłofierdzya iego/ [...] záwołał wielkim głófem *RejPos* [105].

Wyrażenie: »dotknion Duchem św.« (1): A on [*Symeon*] dothknion Duchem s. [...] wielce fie rádował *RejPos* 55.

4. *Urażony, obrażony; napastowany* (3) :

dotkniony od kogo (1): á nie ty [*zaleca*] coby wnet/wet zá wet oddawali [...] by fie/ iáko nieme mrowki/ dotknieni bédąc/ od kogo fámi fie záraz vkáźzenim kordowym/ ábo ná koniec słówkámi zemścili. *CzechRozm* 234v.

dotkniony czym (2): [*łacno biorą wielkie obrażenia*] Z ledá słoweczka/ ktorym mnimáią fie być dotknionemi [*quo se perstrictos putent*] *ModrzBaz* 66. Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »dotknion słowy« (1): Byłem iáko głuch/ álbo ten/ co dotknion słowy/ Nie ma niefzczęfny w vsćiech odmowy [*et non habens in oro suo redargutiones Vulg Ps 37/15*]. *KochPs* 56.

5. *Ukarany, unicestwiony, zniszczony, skażony, ułomny* (9) : Ile mnie [*żalości*] życzą/ day tyle troy onym/ Skutkiem dotknionym. *GrabowSet Rv*.

dotkniony od kogo (3): ále dufzá miła nigdy od niey [*śmierci*] dotkniona być nie może *RejZwierc* 168; *SkarŻyw* 580. Cf *dotkniony od kogo czym za co*.

dotkniony od kogo czym za co (1): Bédąc [...] Od Bogá twoią zgárdą zá grzech moy dotkniony. *CzahTr* I2.

dotkniony czym (6): Bo słuchay iáko ono on nędzny Dawid/ [...] dotkniony będąc tą łrogością grzechu łwoiego [...] nárzekáiąc mowi *RejPos* 309. Cf *dotkniony od kogo czym za co*, *Wyrażenia*.

Wyrażenia: »plagami dotkniony« (1): A prawie widomémi plagámi dotknieni/ Dopiero niebożetá do paná wzdycháli *KochPs* 116.

»ręká Bożá, świętá, plagá ręki Boskiej dotkniony« (1 : 1 : 1): A teraz dáleko mniey/ gdy ręká Bożá dotkniona/ o zbáwieniu nie tylo twoim/ ále y łwoim obmyśláć niemoże. *SkarJedn* 393; *CzahTr* H3v; plagá niezleczoná Ręki bozkiéy dotknionám *GosłCast* 26.

6. *Krótko omówiony, napomknięty, wspomniany* (5) : áby lię iedney z onych czterech/ teraz dotknionych/ przelškod rozgrzełzenia/ co nalepiey zábieżáło *LatHar* 131.

dotkniony od kogo (1) : Zywoť S. Bernárdyná z Senny/[...] w kánonizácyey iego/ od Papieżá Mikołáią piątego dotkniony. *SkarŻyw* 458.

dotkniony w czym (3): włzákże łpráwy ich krotce w piśmie świętym dotknione *SkarŻyw* 240, 374; Iż którókolwiek rzeczy ofobliwie w przywileiu/ álbo w zapiśie będą dotknone [nominatim fuerint *JanStat* 103]/ té máią byđz dżierzáné *SarnStat* 51.

a. [praw. *Pozwany ustnie z równoczesnym dotknięciem łaską przez woźnego w czasie roków sądowych*: O tych/ ktorzy słownie łá pozwáni/ álbo v Sądu dotknieni Krolewskiego. GDy kto dotkniony odeyđzie od Práwá/ ma być łkazan w przezyłku w tym/ o co dotknon iest: ále ielli o winę będzie dotknon/ á odeyđzie nie dołyc czyniáć zá winę: tedy drugá winę przepádnie *HerburtStat* 29 (*Linde*).]

Synonimy: **1.** *ruszony*; **3.** *natchniony, podwiedziony*; **5.** *pokarany*; **6.a.** *pozwany*.

Cf **DOTKNAĆ**, **DOTYKALNY**, **NIEDOTKNIONY**